

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Disputatio Sext. De Accidente, Quinto Prædicabili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

cativo, concedo ma. sub sensu specificativo nego ma. Itaq; licet prius in quantum prius reduplicativè possit separari à posteriori, non potest tamen si consideretur secundum identitatem, quæ est actuale impedimentum separabilitatis; sic etiam in proposito: licet subiectum possit separari à proprietate in quantum prius est, non potest tamen in quantum proprietatis identificata est.

Instatur. Secundum Aristotelem priora naturâ etiam sunt illa, quæ possunt esse sine aliis, alia tamen non possunt esse sine ipsis, ut habet 5. Met. 1. Ergo si subiectum est prius propria passione non modo in sensu reduplicativo, sed etiam specificativo poterit esse sine ipsa 3. dist. ma. Priora naturâ sunt illa, quæ possunt esse sine aliis &c. si illa priora sint priora in essendo concedo ant. si sint tantum priora in intelligendo nego ma. & consequentiam. Itaq;

sicut jam supra dixi, duplex est prioritas; una in essendo, & altera in intelligendo: & per hoc explicatur, quod unum prius possit alio intelligi veluti tali quod non includitur in conceptu formali alterius, & de hac non loquitur Aristoteles, quam tamen solam habent subiectum & propria passio.

Urgetur. Prioritas causæ ad causatum est prioritas in essendo, & non in intelligendo tantum, sed hanc habent subiectum & passio, ergo habent veram proprietatem in essendo: probatur mi. quia subiectum est causa passionis, seu proprietatis. 3. dist. ma. & minoris probationis ant. est causa Physica nego ant. Metaphysica concedo ant. prioritas autem causæ ad causatum Metaphysica non est prioritas in essendo, sed tantum in intelligendo, bona tamen prioritas Physicæ causæ.

DISPUTATIO VI.

DE ACCIDENTE, QUINTO PRÆDICABILI.

Resat post explicationem reliquorum prædicabilium, nunc agere aliquid de accidente, quod nullo modo essentiam rei ingreditur, sed ad illa de quibus prædicatur merè contingenter habet, unde etiam posteriori loco reconditur, & breviter illud cum communis expeditam. sit igitur.

QUÆSTIO UNICA.

De Accidente, quinto Prædicabili.

Suppono hic cum communiori, Accidens quantum prædicabile verè tale esse, quidquid nonnulli Recentiorum post Græcos opinantur; tum quia sic sentit Doctor q. 34. univ. tum quia habet quidquid requiritur ad hoc ut sit universale, nam est prædicabile de pluribus prout sumitur in concreto, est etiam in pluribus subiectis, nam Petrus est albus, Paulus est albus, dixi notanter prout in concreto sumitur: quia si sumatur in abstracto non prædicabitur prædicatione quinti prædicabilis, scilicet contingenter; sed de suis inferioribus prædicabitur essentialitèr, ut hæc albedo est albedo, hæc albedo est disgregativa visus &c. Itaq; in præsentiarum tria examino, videlicet: An Porphyrius benè definiverit accidens, secundò quibus naturis competat esse accidens, quantum prædicabile, & tertio, respectu quorum accidens habeat rationem universalis? Quantum ad primum attinet Porphyrius triplicem accidentis dedit definitionem; Prima est, quod accidens sit illud quod potest adesse, vel abesse sine subiecti corruptione; Secunda, Accidens est quod contingit eidem inesse & non inesse; Tertia, Accidens est quod nec est genus, nec species, nec differentia, nec proprium, inest autem subiecto, quæ posterior cum solummodo negativè rem explicet & definiat, per illud quid non sit, & non quid sit, ordinariè in Scholis non recipitur; Dux ergo priores invicem coincidentes communiores sunt, quæ etiam tam primò quàm secundò intentionalitèr sumpto accidenti applicari possunt, ita ut primò intentionalitèr sumpti sensus sit, quod possit re-

litàr conjungi & separari, secundò intentionalitèr sumpti ut sensus sit, quod possit contingenter de pluribus prædicari, in quibus sensibus omninò bonæ essens, nec in aliquam quæstionem & controversiam vocari possent, attamen.

DICO I. Benè definitur illa definitione primâ accidens secundò intentionalitèr sumptum, etiam in ratione universalis saltem implicite. Ita Doctor q. 34. univ. Probatur, vel potius explicatur; Quia per potest adesse, vel abesse non intelligitur, potest inhaerere, vel non inhaerere, afficere, vel non afficere, sed intelligitur, quod possit affirmari, vel negari; & dum dicitur præter subiecti corruptionem, per subiectum non intelligitur subiectum inhaerentis, sed subiectum prædicationis, ita ut sensus totius definitionis sit iste, accidens est quod potest affirmari, vel negari de aliquo subiecto, ita ut affirmatio, vel negatio nihil deroget subiecti Essentiæ, sic Petrus, sive dicatur albus, sive niger, semper tamen manebit in ipso eadem essentia. Quod autem etiam in ratione universalis definiatur, patet, quia per hoc quod potest adesse, vel abesse sine subiecti corruptione, hoc est, prædicari affirmativè, vel negativè subintelligitur de pluribus cum sui multiplicatione, saltem implicite, & sic habebit rationem generis, quia per hoc conveniet cum aliis prædicabilibus, per illud verò quod dicitur quod possit affirmari, vel negari differt ab omnibus aliis, quæ non sic contingenter, sed necessarid conveniunt suis inferioribus de quibus prædicantur, ut patet ex dictis.

Quamvis autem hæc definitio sic intellecta sit bona & communis, claritèr tamen definiatur dicendo; Quod accidens secundò

II. Prima est bona.

III.

Y iatca-

F. Amandi Hermann Logica.

intentionaliter sumptum sit illud, quod potest de pluribus prædicari contingentèr, & Accidens primò intentionaliter sumptum quod convenit subiecto omninò contingentèr, unde felige tibi cam, quæ magis placet. Sed in Contra

IV.
Argumen-
tum in con-
trarium

Arguitur: Mors, conflagratio, & calor in summo sunt accidentia de quibus hic agitur, sed ista non possunt adesse sine subiecti corruptione, ergò malè definitur accidens quòd sit illud quod potest adesse, vel abesse, sine subiecti corruptione: major est omnium, minor probatur: quia mors corrumpit animal, conflagratio lignum, calor summus aquam, ergò. Ad hanc objectionem multi multipliciter respondent, Pontius distinguit minorem: quando adsunt corrumpunt quoad existentiam concedit, quoad essentiam negat; Verùm tamen videtur etiam, quoad essentiam destruere, nam essentia animalis est esse vivens sensitivum, sed quando mors prædicatur tollitur ab eo hoc prædicatum essentiale, ergò etiam quoad essentiam corrumpit. Arriaga dicit mortem non esse (eadem est ratio de cæteris) accidens inhætionis, quòd inhæreat animali; cum illi potius opponatur privativè, sicut tenebræ non possunt dici accidens lucis, sed potius ejus contrarium. Verùm melius Respondetur negando mi. & suppositum probationis ejus, videlicet, quòd mors sit in animali, conflagratio in ligno, calor summus in aqua veluti in suis subiectis; Quia mors non est in homine veluti in subiecto, sed est in materia & corpore organico, quia mors est privatio animæ, adeoq; idem subiectum habebit, quòd anima habuit scilicet materiam, vel corpus. Idem die de ligno respectu ignis, quia lignum non ardet, sive habet formam ignis, quia ligni forma per ignem est expulsa, similiter nullus calor summus est in aqua, quia quando adest summus calor, non est ibi aqua; Confirmatur hæc responsio: Quia si mors esset in homine (idem dicito de aliis) tunc homo morte non moreretur, quia si mors subiectatur in homine debet saltem pro aliquo instanti mors esse in eo, & existere non obstante ipsius morte, sed hoc est plusquam falsum, quia sic si pro uno instanti simul esse possint, nihil implicat, quin etiam pro tota æternitate sint simul.

Instatur: Defitio hominis non potest intelligi adesse sine corruptione ejus. Sed defitio est accidens ei, ergò aliquod accidens non potest adesse sine subiecti corruptione. R. negando mi. quia quando defitio est, non est homo, quia homo definit per primum sui non esse, & tunc non est; sed immediatè antea fuit; Itaq; non est instans aliquid medium inter esse & non esse, quod esset mensura defitionis ejus.

Urgetur: Licet homo definat instantaneè & intrinsicè sunt tamen adhuc alia quæ non sic definiunt, sed successivè, ergò inter illa debet adhuc dari medium inter esse & non esse, quod est tempus defitionis: probatur. ant. quia motus, tempus &c. sunt talia successiva, ergò dantur aliqua, quæ non definiunt instantaneè, & consequentèr dantur aliqua accidentia quæ

non possunt adesse sine subiecti corruptione. R. negando ant. Quia licet videantur definire successivè, revera tamen non definiunt sic: quia pars successivi quæ definit in tempore, non habet esse illo tempore quo definit, adeoq; verè non adest ei defitio, quia ut adesset, deberet utrumq; adesse, id est, pars & defitio simul quòd tamen non contingit. Congerant aliqui plures alias objectiones contra datam conclusionem, verùm tamen non videntur esse tanti momenti, quin ex dictis non facilè possit erui solutio, unde ad secundum, quod in hac quæstione examinandum est.

Dico 2. *Accidens quintum prædicabile non constituitur in esse tali per ordinem ad sua inferiora, sed per ordinem ad subiecta de quibus prædicatur contingentèr.* Est communis.

Probatur prima pars. Quia respectu illorum inferiorum se habet per modum generis, vel per modum speciei, verbi gratià albedo respectu hujus & illius albedinis, & color, respectu nigredinis & albedinis habet se per modum generis, ergò per ordinem ad inferiora illa non habet rationem quinti prædicabilis, quod debet merè contingentèr & non essentialitèr prædicari.

Probatur secunda pars. Quia ut est quintum prædicabile debet posse prædicari contingentèr, sed per ordinem ad subiecta potest sic prædicari contingentèr, ergò per ordinem ad illa constituetur in esse universalis quinti.

Dices. Universale debet posse prædicari de suis inferioribus antequam existant, sed accidens non potest prædicari de subiectis quibus contingentèr inexistit, nisi existant: ergò respectu illorum non est universale. R. dist. ma. Universale quod contingentèr prædicatur nego ant. quod necessariò prædicatur concedo ma. & concessa mi. nego consequentiam, disparitas autem illa oritur ex necessaria connexionne, quæ est inter hæc, & non necessaria, quæ est inter illa.

Dico 3. *Accidens potest constitui in esse quinti prædicabilis non modo ad subiecta numero distincta, sed etiam distincta specie.* Hanc dicit Mastrus esse cum communi. Probatur: Quia dantur accidentia quædam, quæ non solum communia sunt pluribus individuis, sed etiam pluribus speciebus de quibus omnibus prædicantur modo diverso, ab omnibus aliis prædicabilibus; & eodem modo de illis, scilicet in quale accidentale contingentèr, & transmutabilitèr, ergò non solum per ordinem ad subiecta numero distincta, verum etiam ad distincta specie potest constitui in esse universalis: probatur ant. Quia album est commune quid prædicabile, de Cygno, lacte, & nive, ergò.

Dices. Individua sunt propria accidentium subiectiva, non verò species, ergò de solis individuis prædicari poterit. R. dist. Individua sunt accidentium subiecta inhætionis, concedo ant. prædicationis accidentalis nego ant. & consequentiam. Itaq; sufficit esse subiectum prædicationis speciem ut sit subiectibile hujus quinti

quinti prædicabilis. Et si dicas non posse autem prædicari immediatè de specie, sed mediante individuo: atq; adeò non posse habere rationem universalem respectu illarum, & non requiri immediatam prædicationem ad rationem universalem. Sed pro tertio dubio.

DICO 4. Universalitatem accidentis fundari posse supra quocumq; prædicatum contingentèr advenièns alteri, sive illud sit accidens, sive substantia. Ita Doctor 3. d. 7. q. 1. D. Thomas, Lichetus, Mastrius &c. contra Burleum, Toletum, Amicum &c. opinantes non posse fundari nisi supra accidens commune. Probatur Conclusio. Quia numerus prædicabilium non sumitur ex varietate, & multiplicitate rerum, sed ex diversitate modi quo prædicatum aliquod convenit subjecto, sed multa prædicata substantia possunt alteri contingentèr convenire non minus quam ipsa accidentia, ergò prædicata substantia fundare poterunt universalitatem quinti prædicabilis, ma. patet ex dictis, probatur minor, Quia forma substantialis non prædicatur in quid de materia, sed in quale separabiliter & denominativè, materia etenim dicitur informata, corpus animatum, homo vestitus à vestibus, vas deauratum ab auro, sed hæc prædicationes sunt contingentès & quidem separabiliter, nec ad ullum aliud prædicatum reduci possunt, quam ad hoc ultimum. Confirmatur: Quia hic definitur accidens prædicabile, non verò prædicamentale, ergò cum substan-

tia possit prædicari contingentèr & per modum accidentis, poterit ipsi applicari ratio universalis accidentis. Sed Incontra

Arguitur; Quod verè est, nulli accidit, ex 1. Physicorum, sed substantia verè est, ergò nulli accidit, ergò: nullò modò prædicabitur accidentaliter. 2. dist. ma. nulli accidit Metaphysicè & inhærentèr transeat ma. nulli accidit Logicè & per prædicationem, nego ma. & concessa mi. dist. primum consequens nulli accidit Metaphysicè concedo, Logicè nego consequentiam, hanc & etiam secundam.

Instatur. Modus prædicandi sequitur modum inessendi, sed substantia & accidens differunt in modo essendi, ergò etiam in modo prædicandi. 2. dist. ma. sequitur modum essendi simpliciter ut res est in se sine respicientia ad aliud, nego ma. cum respicientia ad aliud concedo ma. similiter dist. minorem, differunt in modo essendi simpliciter ut sunt in se concedo mi. ut respiciunt subjecta quibus insunt, vel per modum informationis, vel per modum inhæssionis nego mi. Quia sic substantia & accidens conveniunt, quia ambo contingentèr insunt suis subjectis, ut patet ex probatione conclusionis, & nego consequentiam universaliter, scilicet quòd semper debeant differre in modo prædicandi.

IX!

